

Doživotí

Vanessa Frake & Ruth Kelly

HMP WORMWOOD SCRUBS: ŘÍJEN 2002

Prožívala jsem tvrdý týden plný problémů s náročnými vězni.

Odsouzení na doživotí bývají obecně v pohodě, protože se – jak jsem říkala – většinou smířili s trestem a zvykli si na vězeňskou rutinu. Taky bývají mnohem čistotnější než lidé ve vyšetřovací vazbě, protože vědí, že cela bude na dohlednou dobu jejich domovem. Není nijak nezvyklé, že se u takového vězně vyvine obsesivně kompulzivní porucha, v jejímž rámci pořád dokola uklízí svou celu a uspořádávají si věci naprosto konkrétním způsobem. Příčinou takové poruchy je pocit, že nemají nad svým životem kontrolu. Jsou proti své vůli zavřeni a toto vědomí deptá i toho nejchladnokrevnějšího zabijáka. Předpokládám, že u mnoha vězňů může pocit, že mají aspoň trochu vliv na své okolí, vést k vnitřnímu klidu.

Jeden konkrétní vězeň ho však nedosáhl. Jayden Scott byl téměř nezvladatelný a mluvil obzvláště oplzle, kdykoliv přišel do styku se ženami. Na oddělení pracovalo několik zaměstnankyň a tenhle ohavný chlap si nechal ujít jedinou příležitost, aby je častoval obscénními poznámkami.

„Pod košilí vidím vaši podprdu, slečinko,“ řekl mi jednou. Za čas se k tématu prsou vrátil: „Nemáte je na svou postavu moc velký, co?“ Tak zněl jeho další komentář.

Seděl za násilné vloupání. Vnikl do domu manželského páru, svázal oba majitele, zbil je a pak jim vyplenil domov. Násilník jako vyšitý. Byl to pětadvacetiletý hubený běloch s vyholenou hlavou. Takový ten typ, který může být mnohem silnější, než se při pohledu na jeho šlachovitou postavu zdá.

Jayden ostatně nebyl jen velice hrubý, ale taky s gustem provokoval a působil mi zbytečné problémy. Večer byl vždy poslední, kdo zašel do své cely, a jako první vždy zpochybňoval moje pokyny. Zjevně měl potíže s disciplínou a ženou v pozici autority.

Už jednou jsem ho poslala do izolace kvůli výhrůžné a urážlivé tirádě, kterou mě počastoval. Nedávala jsem do hlášení každého, kdo mě urážel, zejména pokud právě dostali dopis „Drahý můj“ nebo se jim stalo něco jiného a oni reagovali verbálním útokem. Dokázala jsem být chápavá. Ale tenhle chlápek zašel jako obvykle příliš daleko.

Je fér přiznat, že jsem už byla podrážděná, když za mnou přišla dozorkyně Gemma téměř v slzách a stěžovala si na Jaydena. Když jí dělal problémy a ona se ho snažila zvládnout, zeptal se jí: „Co je to s váma, máte snad krámy?“

Nitro mi vzplanulo vztekem. Kvůli Gemmě i všem ženám, které urážel.

„To by stačilo. Mám toho dost,“ vyštěkla jsem. „Odted' bude mít základní režim.“

Základní režim znamenal, že se nebude moct dívat na televizi a bude mu zkrácen volný pohyb neboli společenská hodinka. Nebude smět vycházet z cely v době, kdy ostatní vězni ano. Ustanou všechny privilegované návštěvy příbuzných a přátel. Omezí se mu limit pro nákupy v kantýně, stejně jako přístup k cigaretám i pochoutkám – to ho tvrdě zasáhne.

Zavolala jsem na dvojku, kde měl Jayden celu, a oznámila tamnímu dozorcovi svoje rozhodnutí. Jayden se přestal ovládat. Kopal, řval a házel věcmi ve své cele. Šla jsem se podívat na jeho záchvat.

„Na co si to sakra hrajete?“ zeptala jsem se ho a rozhlédla se po nepořádku, který způsobil.

Zahrnul mě snad všemi nadávkami, jaké existují. Pomyslete na tu nejhorší možnou urážku, jakou si dokážete představit. Máte to? Tak vězte, že se ani zdaleka neblíží k tomu, co na mě toho dne řval. Byla to poslední kapka. Na základní režim mohl zapomenout; půjde do hlášení.

Hlášení vyplňujete, když někoho pošlete do izolace. Popíšete incident a vězeň musí předstoupit před ředitele, kde buď uzná svoji vinu, pokud jde o porušení vězeňských pravidel, nebo se prohlásí za nevinného, a pak následuje posouzení – něco jako miniaturní soudní slyšení, na němž ředitel po předložení důkazů rozhodne o vězňově vině. Pokud je vězeň shledán vinným, může dostat několik různých trestů, od varování po pobyt na samotce. V takovém případě je přesunut ze svého křídla do izolace, a to na dobu maximálně osmadvaceti dnů. Mezi další postihy patří ztráta možnosti utrácet peníze ve vězeňské kantýně, zákaz sledování televize, zrušení společenské hodinky, propadnutí mzdy za určený počet dní – v podstatě jde o ztrátu privilegií v takové kombinaci, jakou ředitel uzná za vhodnou. V případě vážného porušení pravidel, jako jsou útoky na zaměstnance nebo ostatní odsouzené, může ředitel předat celou záležitost policii k vyšetření a možnému stíhání. Vězně k němu doprovodí dva dozorcí – jeden z izolace a druhým je ten, kdo podal hlášení, tj. v tomto případě já.

Při posouzení je třeba prokázat vinu „mimo rozumnou pochybnost“. To znamená, že dozorce, který podal hlášení, musí mít dostatečné důkazy, aby u ředitele nevznikly pochyby o vině. Vězni často kapitulují a přiznají se ke špatnému chování, protože vědí, že se při obhajobě nemají o co opřít.

Jayden nepředstavoval pro zaměstnance ani ostatní vězně bezprostřední hrozbu, a tak bylo posouzení jeho případu odloženo na následující ráno. Nějakou dobu ještě na protest kopal do dveří cely, ale nakonec se uklidnil.

Ředitel ho shledal vinným a Jayden dostal tři dny na samotce, aby mohl přemýšlet nad svým chováním. Připadalo mi to jako spravedlivý trest. Doufala jsem, že to bude stačit, aby se dal dohromady, i když jsem o tom zdaleka nebyla přesvědčená.

Bylo na mně, abych ho po návratu přijala. Jako vždy jsem se chovala přísně, ale spravedlivě: přistupovala jsem k němu jako k jakémukoliv jinému odsouzenému, bez ohledu na to, jak silně mi pil krev.

O dva dny později se křídlem D šířil neklid. Nepříjemná atmosféra, kterou Jayden vyvolával, se vrátila. Právě byla obědová přestávka a vězni chodili po podlažích, hráli kulečník a navštěvovali se v celách jako obvykle, když tu mě odvedl stranou Miengo, vězeň původem z Kuvajtu.

Stáli jsme ve třetím podlaží. Nenuceně jsem se opřela o zábradlí, abychom nepřitahovali pozornost, a Miengo mě napodobil.

„Co se děje?“ zeptala jsem se.

Miengo byl buclatý chlapík, jeden z mála odsouzených, kteří se vyhýbali posilovně jako čert kříži. Byl tu kvůli vraždě ve válce gangů, podobně jako Operátor. Ocitl se zkrátka ve špatnou dobu na špatném místě. Přátelský chlapík, se smyslem pro humor. Jen ojediněle působil potíže.

Střelil po mně kradným pohledem. „Jenom jsem vás chtěl varovat, řídko. Dávejte si bacha.“

Povytáhla jsem obočí. „Dobře. Má to nějaký konkrétní důvod?“

Ztíšil hlas. „Něco se mi doneslo. Buďte opatrná.“

Přikývla jsem. „Díky.“

Tak to chodí, když si získáte respekt. Vězni pak s vámi spíš spolupracují, než aby kuli pikle proti vám.

Po tom rozhovoru jsem začala dávat větší pozor. Byla jsem ve střehu a čekala jsem, co se stane. Jistěže jsem měla jisté podezření – člověk nemusel být génius, aby ho napadlo, kdo na mě mohl mít spaden: jistý hrubián ze dvojky.

Bohužel není nijak vzácné, že vězeň napadne dozorce. Zrovna o týden dřív zasáhla jednoho dozorce do hlavy láhev s dochucovací hnědou omáčkou. Skončil v nemocnici, s tržnou ránou na spánku, která dosahovala šířky mé dlaně. Potřeboval čtyřicet stehů. Dalším běžným útokem bylo přelomení dozorcovy čelisti zásahem kulečnickovou koulí v ponožce.

Uvažovala jsem, co se asi chystá proti mně. Můj obličej se mi líbil tak, jak byl.

Večer byla se službou řada na mně – to obnášelo dohlížet na vězně vypuštěné z cel.

Byla jsem ve své kanceláři, dveře otevřené a uši vyladěné na to, co se dělo venku. Zničehonic se rozezněl pronikavý poplach. Stěny velkého křídla se téměř rozechvěly. Podle blikajícího světla v kanceláři jsem poznala, že poplach spustil někdo ve třetím podlaží. *To musí být ono.* O tomhle Miengo mluvil, ačkoliv jsem pořád netušila, co mám čekat.

S myšlenkou na bezpečí křídla jsem bez váhání vyskočila ze židle a vyběhla ven. Okamžitě jsem zamířila ke schodům do třetího podlaží.

Udělala jsem sotva dva kroky, když tu šplích. Jako by mě něco polilo. O pár vteřin později mě zasáhl zápach – exkrementů. Zastavila jsem se.

Co to sakra je?

Sklopila jsem oči. Moje ruce, hrudník a vůbec celý trup byly pokryté hmotou, která se dala popsat jako vodovité hnědé hrudky. Někdo mě polil výkaly. Dokonce mi stékaly i po obličejí a kapaly mi z brady. Zvedla jsem hlavu, abych zjistila, kdo je na mě vyklopil, ale ochozy byly prázdné, nikde ani živáčka. Ať to provedl kdokoliv, vrátil se do cely.

Byla to jedna z neskutečně těžkých chvil, kdy jsem musela zmobilizovat veškeré síly, abych nedala najevo žádné emoce. Viník to udělal, aby mě ponižil a vyprovokoval k reakci. A pořád bylo v mé moci nedopřát mu dosažení druhého cíle.

Otřela jsem si obličej jediným kouskem čisté látky, kterou jsem měla k dispozici: vnitřní stranou rukávu, a klidně se vrátila do kanceláře, abych z reproduktorů vyhlásila uzavření celého křídla.

Tím se pachatel, který mě polil exkrementy, stane krajně neoblíbeným, protože připravil všechny o zbytek volného pohybu.

Poplach slyšeli i dozorcí z jiných částí věznice a teď přiběhli. Když se objevili ve dveřích, přivítala jsem je klidným a zdvořilým „Dobrý večer“. I když ze mě pořád kapaly výkaly.

Ve vězení se takový útok označuje jako „nočníková bomba“. Jde o oblíbený trik, kdy vězeň ukládá svoje exkrementy do plastové láhve a několik dní do ní i močí. Tu a tam ji řádně protřepá a nakonec si vybere vhodný okamžik, aby tento úžasný koktejl mrštil po nic netušící oběti. V tomto případě po mně.

Jako další přiběhl zástupce ředitele, který měl právě službu. Ve Scrubs bylo celkem šest zástupců, kteří se střídali ve službě na večerní směny – samozřejmě kromě ředitele.

Vrhl po mně jediný pohled a řekl: „Pojďte, musíte do skladu uniformem.“

Níjak jsem s plněním tohoto pokynu neotálela.

Vzala jsem si čisté kalhoty i košili a šla jsem do posilovny – dozorcí používali stejnou jako vězni, jen v jiných hodinách –, abych se osprechovala.

Stála jsem pod horkou vodou aspoň půl hodiny a drhla se mýdlem. I pak jsem měla pocit, že pořád z kůže cítím zápach. O hodinu a tři cigarety později jsem se vrátila na křídlo D s kůží krabatou od dlouhého máčení.

Služba mi skončila v jedenáct hodin a já se vydala rovnou na čerpací stanici, abych se utěšila obzvlášť nezdravým jídlem z mikrovlnky a lahví

podřadnějšího vína. K čertu s tím. Byl to jeden z těch dnů, kdy mi to bylo jedno.

Následující ráno jsem pořád soptila. Naštěstí jsem nemusela pátrat po odpovědi – Miengo na mě čekal na ochozu a hned mi začal popisovat, jak jsou vězni naštvaní, že přišli o zbytek společenské hodinky. Cítila jsem, že ve vzduchu visí revolta.

„Víte, jak jsem vám říkal, ať si dáváte bacha,“ pokračoval.

„Jo.“

„To bylo právě kvůli tomu, co se stalo včera večer.“

„Jo, to mi došlo,“ odrkla jsem si. „Tak kdo to udělal, Miengo?“

Rozhlédl se na obě strany a zaváhal. „To vám fakticky nemůžu říct, řído.“

„Miengo,“ naléhala jsem.

Statný Kuvajťan si zhluboka povzdychl. „No dobře, řído...“

A prozradil mi jméno pachatele. Můžete hádat dvakrát, kdo jím byl.

„Mockrát děkuju,“ přikývla jsem a každý jsme si šli po svém. Možná si myslíte, že člověk nemůže cítit zároveň zlost a škodolibou radost, ale já je v tu chvíli cítila. Jayden se mě sice pokusil ponížít, ale já se budu smát naposled. Odrážovala jsem do své kanceláře a zvedla jsem telefon.

„Mohl byste, prosím, za mnou přijít na křídlo D, pane?“ Začala jsem pracovat na trestu pro viníka. A věřte mi, že měl být mnohem horší než tři dny na samotce.

Brzy se dostavil administrátor a tentokrát jsem zavřela dveře kanceláře, aby nás neslyšel žádný případný zvědavce.

Administrátor má stejně vysokou hodnost jako nejvyšší dozorce – o stupeň výš než SO –, ale navíc má na starost běžný provoz věznice. Stanovuje dobu volného pohybu vězňů, zařizuje přesuny vězňů mezi křídly a spolu se zástupcem ředitele, který má právě službu, vyšetřují případné incidenty. Bylo by jeho rozhodnutím zrušit na oddělení společenskou hodinku nebo odvést vězně do izolace. V případě potřeby taky posílal odsouzené do nemocnice a najímal nové zaměstnance.

„Takže, pane, k té nočníkové bombě,“ spustila jsem. „Důvěryhodný zdroj mě informoval, že viníkem je Jayden. Chci ho přeložit ze svého křídla.“ Pokračovala jsem výčtem všech Jaydenových prohřešků.

„Chci, aby skončil někde na sever od Watfordu,“ zdůraznila jsem.

Administrátor přikývl. „Zatím toho parchanta dáme na samotku.“

Společně, s dusotem bot na kovových mřížích schodů, jsme vystoupali do dvojky. Poháněla mě zlost. Nemohla jsem se dočkat, až uvidím, jak Jayden dostane to, co mu patří.

Administrátor otevřel dveře do jeho cely. Nechtěla jsem, aby to vypadalo, že celé akci velím já, protože by si to mohl vykládat jako pomstu. A tohle nebyla pomsta. Šlo o spravedlnost.

Jayden ležel na posteli, ruce založené pod hlavou. Když administrátor vstoupil do jeho cely, sotva se pohnul.

„Půjdete se mnou!“

Nevypadal ani v nejmenším překvapeně. Věděl, co ho čeká.

„Přesunete se dolů do izolace, tak vztyk a pohyb.“

Jayden se pomalu zvedl. „A co moje věci?“ zeptal se.

„Nebojte se, necháme je sbalit a pošleme je za vámi.“

Tentokrát nepředvedl žádný výbuch vzteku, ale když mě míjel, probodl mě pohledem. Vesele jsem se na něj usmála. „Pěkný pobyt,“ popřála jsem mu.

Nebylo pochyb, že to opravdu udělal on. Věřila jsem svému zdroji a Jayden to při posuzování jeho případu vůbec nepopíral. Jen bych chtěla dodat, že jsem nevěřila informacím od vězňů pokaždé – mohli z nejrůznějších důvodů lhát. Zde jsem si nicméně byla docela jistá, že pachatelem je Jayden, už před tím, než ho prozradil Miengo.

A zatímco Jayden tráví čas sám se sebou, promluvila jsem si s kamarádkou z OMU – oddělení pro správu delikventů, zodpovědného za přesuny vězňů. Zeptala jsem se, jestli nemají nějakého vězně, za něhož bych ho mohla vyměnit, někoho opravdu daleko od Shepherd's Bush.

Brzy se mi ozvala s tím, že má jednoho vhodného kandidáta v HMP Full Sutton v Yorkshire. A bylo to. Sbohem, Jaydene.

O týden později mě čekalo ještě jedno překvapení. Zavolal mi člen odborů vězeňských dozorců, který se dozvěděl o útoku proti mně.

„Věděla jste, že můžete dostat kompenzaci? Zásah nočnickovou bombou je za dva tácy,“ oznámil mi nadšeně.

Dva tisíce liber za to, že na vás někdo vylil výkaly.

„Můžu vám poslat formulář, jestli chcete.“

Připadalo mi to jako špinavé peníze.

„Ne, to je dobré, neobtěžujte se,“ odvětila jsem.

HMP WORMWOOD SCRUBS: ÚNOR 2003

Prudce jsem se zvedla do sedu. Byla jsem ve své posteli, zbrocená potem. Před očima jsem viděla *ji*. Tu ubohou, v bolestech umírající ženu s povlečením promočeným její krví. Zmítala se a namáhavě lapala po dechu. Umírala kvůli tomu, co jí provedl on. Co provedl jejím vnitřností.

Vzpamatuj se, Vanesso.

Ale pořád mi zběsile tlouklo srdce. Nedokázala jsem se uklidnit. Zapomenout na tu noční můru. Jenže nebyla vymyšlená. Šlo o skutečnost. Opravdu se jí to stalo. Zemřela v mučivých bolestech.

To bylo jedinkrát, kdy jsem se nemohla zbavit myšlenek na to, co provedl jeden z vězňů. Ty výjevy mě pronásledovaly všude. Když jsem přišla do práce, když jsem se vrátila domů, i v noci, když jsem ležela v posteli. Myslela jsem, že přes mou obranu nic nepronikne. Mýlila jsem se.

Ten den začal stejně jako každý jiný. Do věznice jsem dorazila v sedm hodin ráno. Směna mi oficiálně začínala až v osm, ale vždycky všude chodím s předstihem. Díky tomu jsem měla hodinu na „aklimatizaci“. Popíjela jsem čaj, kouřila jsem, procházela papíry. Popovídala si s noční službou, která právě končila, zjišťovala, jak se odsouzení po dobu mé nepřítomnosti chovali. Nemusela jsem to dělat, ale něco mě k tomu ponoukalo. Šlo vlastně jen o drobnosti, o nic obzvlášť důležitého. Líbilo se mi, že jsem na začátku vlastní směny o všem informovaná, protože mi to poskytovalo výhodu, a nenechat se zaskočit je pro úspěšné řízení vězeňského zařízení zásadní.

Den ubíhal bez velkých incidentů, bez čehokoliv, co by stálo za zaznamenání. A kolem sedmé hodiny večer, kdy jsem měla končit, nahlédl do mé kanceláře Steve.

„Nezajdeme na jedno?“ zeptal se.

Podívala jsem se na hromadu manilových složek, která se tyčila po mé pravici. Šlo o hlášení – když jsem sloužila v HMP Holloway, nemusela jsem je psát, ale u vězňů na doživotí je třeba sepsat každých dvanáct měsíců zprávu. Trochu jako slovní hodnocení na vysvědčení ve škole, kde shrnujete jejich chování i interakce se zaměstnanci věznice a ostatními odsouzenými. Účastnili se vzdělávacích kurzů? Odváděli svou práci bez nadměrného stěžování? Vyhýbali se malérům? Čím lepší hodnocení, tím vyšší pravděpodobnost, že budou procházet systémem bez zádrhelů, tzn. se zachovanými privilegii a bez prodloužení už tak dlouhého trestu. Pokud se chovali slušně, neriskovali přesun do věznice kategorie A.

Šlo nicméně o pomalý proces, o nezáživnou práci, kterou nemůžete dělat, když vám každých pět minut někdo klepe na dveře, a tak jsem si ji vždycky nechávala na dobu po čaji, kdy se oddělení zklidnilo.

„Promiň, kamaráde, šla bych moc ráda, ale jsem zavalená prací,“ odpovídala jsem.

Zůstávala jsem tu přes čas, abych vše stihla. Ale mám-li být upřímná, pozvání na drink bych odmítla tak jako tak.

Ve vězeních se pije hodně alkoholu. Dozorci jsou obecně velcí konzumenti. Je snadné pochopit proč: alkohol nás rozptyluje od krutosti světa, v němž pracujeme. Policisté vídají v zaměstnání podobné násilí a po konci směny taky často zajdou na drink. Není bez důvodu, že je televizní dramata obvykle ztvárňují jako ztrápené postavy. Podobně jako u nás je u nich poměr mezi prací a osobním životem vychýlený z rovnováhy. Když jsem pracovala v HMP Holloway, pila jsem hodně. Až příliš, dejme tomu tři lahve světlého rumu týdně. Nikdy jsem nepila sama, vždycky jsem chodila s ostatními děvčaty po práci do hospody. Po přeložení do Scrubs se však ve mně něco změnilo. Myslím, že zprvu šlo o mou hořkost nad nutností opustit místo, které jsem měla ráda, a pracovat v mužské věznici. Nestála jsem o sblížení s kolegy po pracovní době, protože jsem do téhle práce nechtěla dávat srdce. K čemu to bylo? Kdykoliv mě mohli zase přeložit.

Jak ale běžel čas a já si nové místo oblíbila, zároveň mi přestala chybět chuť alkoholu i pocity, jež ve mně vyvolával. Nechci se vykreslovat jako světice – nezříkala jsem se ho úplně, pořád jsem si po příchodu domů tu

a tam vypila skleničku, ale mnohem míň než dřív. Připadalo mi, že se mi pročistila hlava, zbystril mozek a profesionální odstup, který jsem nyní udržovala od kolegů, mi připadal prospěšný.

Steve odešel s ostatními mládenci do místní hospody, zatímco já si nalila šálek čaje a pustila se do vyřizování restů. Napila jsem se a přisunula k sobě další složku: Matthewa Waldrama. Byla tak tlustá, že se mohlo jednat o román.

Ztěžka jsem vzdychla a otevřela ji. Neměla jsem toho chlápka ráda; bylo na něm něco odpudivého. Těžko se to vyjadřovalo slovy, ale vyzařovala z něj zlověstná atmosféra, z níž mi po našich setkáních vždycky běhal mráz po zádech. Byl to mohutný muž po třicítce a každý den posiloval. Řekněme to takto: nechtěla bych ho potkat někde v tmavé uličce. Věděla jsem, že byl odsouzen za zavraždění partnerky, jako řada dalších vězňů, ale podrobnosti jeho případu jsem neznala.

Ve složkách byly i zápisy ze soudního jednání, které jsem si musela přečíst, abych mohla sestavit vlastní zprávu. Obsahovaly všechno – co se stalo, z čeho byli obvinění, od á do zet. Veškeré potřebné informace k vykreslení kompletního obrazu vězňova potenciálního návratu do společnosti.

Psala jsem, že jsem se obklopila titanovou hradbou, a většinou to platilo, ale občas mi něco proklouzlo. Tohle byl jeden z těch večerů, a proto zůstává jedním z nejpamátnejších v mé profesní dráze.

Obžaloba v Matthewově případě vylíčila, že doma sledoval se svou přítelkyní porno, což vedlo k sexu. Na tom nic překvapivého nebylo. Mělo se za to, že si oba vzali nějaké drogy.

Zatím pořád nic příliš šokujícího. Znovu jsem se napila čaje a otočila jsem stránku.

Jak se dá očekávat, když pár sleduje porno, sex se začal vymykat kontrole. Zacházel s ní hruběji. Čím dál násilněji.

Ano, tohle znělo víc jako chování, jaké bych očekávala od vraha. Obrátila jsem další stránku.

To, co s ní Waldram prováděl dál, bylo tak ohavné a agresivní, že jí způsobil vážné vnitřní krvácení.

Cítila jsem, jak se mi svírá žaludek.

Místo aby ji rychle dopravil do nemocnice, nechal ji vykrvácet a její tělo pak pohodil jako pytel s odpadky.

Vlna nevolnosti mi vystoupala od žaludku až do hrdla. Bylo to hrozné. Skrz naskrz sadistické. Nedokázala jsem uvěřit, že jedna lidská bytost může druhé provést něco takového.

Do té doby už jsem slyšela a viděla řadu hrozných věcí, ale Matthewův případ mě rozrušil víc než vše, co jsem dosud zažila. Nevím, jestli jsem najednou vnímala svou křehkost jakožto žena. Nebo to bylo tím, že šlo o tak extrémní násilí? Nejsem si jistá, čím to bylo, ale nedokázala jsem si ty výjevy vytěsnit z hlavy.

Součástí problému bylo i to, že jsem se nikdy neučila zvládat tak barvitě popisy násilí – to se ostatně neučil nikdo z dozorců. A teď jsem se neuměla vypořádat s přehlcením informacemi.

Byla jsem vnitřně rozpolcená. Na jednu stranu jsem chtěla mrštit složkou přes kancelář, abych ji od sebe dostala co nejdál. Zároveň jsem ale chtěla pokračovat ve čtení. Potřebovala jsem vědět, jak ten příběh skončil, i když jsem vlastně konec znala. Soudce vždycky na závěr proces shrne a já jsem doufala, že řekl něco případného, že nazval Matthewa nenapravitelným netvorem a odsoudil ho k zaslouženému osudu. Ačkoliv to možná zní zvláště, nejspíš jsem hledala nějakou spravedlnost nad rámec toho, že seděl v cele v druhém podlaží padesát metrů ode mě.

Soudce mě nezklamal. Popsal vraždu jako odporný zločin. Matthewa označil v podstatě za ztělesnění zla, protože neprojevil žádnou lítost.

Zavřela jsem složku a odsunula ji stranou. Vydechla jsem úlevou nad tím, že spravedlnosti bylo učiněno zadost.

Ale okamžik. Proč mě pořád zaplavovala úzkost? Proč jsem nedokázala setřást mrazení v zádech? Z náprsní kapsy jsem vytáhla cigaretu. *To mi pomůže. Kouření mě vždycky zklidní.* Pomalu jsem vdechla kouř do plic.

Cigareta zabírala, ale jen do chvíle, kdy jsem zamáčkla nedopalek a nechala ho ležet v popelníku. Jako kdyby byl Matthew se mnou v místnosti. Viděla jsem jeho oběť, její obličej, jak ležela na posteli a v bolestech umírala.

Panebože. Prudce jsem vstala, až má židle zaskřípala o podlahu.

Chvíli jsem přecházela po malé kanceláři sem a tam a instinkty mi naštěptávaly, ať všeho nechám a jdu domů. Hlava mi naopak říkala, ať se posadím a dokončím práci. Ať přestanu podléhat emocím.

Sedla jsem si. To jsem byla celá já: chtěla jsem odvést práci až do trpkého konce. Ve složce byly listiny, které se týkaly jiného soudního přelí-

čení ohledně Matthewovy matky. Ta byla odsouzena za maření vyšetřování. Lhala policii o tom, kde Matthew byl v čase vraždy – poskytla mu falešné alibi, když tvrdila, že byla s ním. Dokumenty podrobně popisovaly matčin vztah se synem. Zněl velice zvláště, téměř sexuálně. Rozhodně „svého chlapce milovala“. Zneužívání a incest jsou v dětství vrahů poměrně běžné. Pokud prožíváte takové věci, když vyrůstáte, není divu, že se později v životě chováte podobně ke svým obětem.

Pokud šlo o Matthewovu zprávu, lhala bych, kdybych tvrdila, že mu část mého já po přečtení toho všeho nechtěla napsat opravdu špatné hodnocení, ale to jsem nemohla. Ten člověk plnil, co se od něj požadovalo. Nebyl o nic lepší ani horší než většina odsouzených na křídle D. Musela jsem si zachovat objektivitu, protože – jakkoliv je to někdy těžké – to byla moje práce.

Nedokázala jsem ale na to přestat myslet. Celou cestu domů mě můj mozek zásoboval živými výjevy v kombinaci se soudcovými slovy. Především ale bolestí, kterou ta žena musela v posledních okamžicích cítit.

Zastavila jsem u čerpací stanice v Camdenu, z čehož se stala má večerní rutina. Čerpací stanice, jídlo z mikrovlnky – neboli ping-ping, jak jsem mu přezdívala – a pak domů. Obsluha už si mě musela pamatovat.

I z novin na stojanech se mi dělalo nevolno. Nedokázala jsem se přimět k tomu, abych si přečetla jejich titulky. Chtěla jsem se odpoutat od světa a jeho krutosti. Zatočila jsem k regálu s alkoholem a chvíli jsem před ním postávala, než jsem se rozhodla pro láhev červeného. K čertu s tím, potřebovala jsem něco na obroušení hran.

Nikdy jsem necítila potřebu pospíchat domů. Bydlela jsem v dvoupokojovém mezonetu, který se rozkládal na dvou podlažích bytového domu v Bakersfieldu, vedle mé staré věznice. Postavili ho v sedmdesátých letech a byl docela pěkný. Čistý a uklizený, ale chyběla mu osobitost a atmosféra. Označila bych ho spíš za praktický, než za útulný. Zkrátka místo, kde jsem mohla přespávat.

Jenže toho večera nikoliv. Musela jsem se dlouhé hodiny dívat na televizi, abych se pokusila uklidnit, ale to se nepovedlo ani mému oblíbenému detektivovi, inspektoru Morseovi.

Patrně se domníváte, že mám vzhledem k práci ve vězení, kde musím číst podobné složky, jako byla ta Matthewa Waldrama, zločinů plné zuby, ale jsem na televizních detektivkách přímo závislá. Odhalování stop, ře-

šení záhady; hrozně ráda jsem se pokoušela vyšetřovatele předstihnout a uhodnout, kdo je pachatel. Uklidňovalo mě to – sledovat fascinující příběhy z pohodlí pohovky. Toho večera to ale nezabíralo.

Dala jsem talíř do dřezu a uniformu do koše na špinavé prádlo. Vyčistila jsem si zuby a BUM! Všechny výjevy byly zpátky, v plné síle.

Myšlenky mi vířily hlavou ještě divočeji než předtím. Najednou mě nepronásledovala jen mrtvá žena, ale taky nezměrný vztek – zlobila jsem se sama na sebe, že to nedokážu odstínit. Co to se mnou je? V minulosti jsem to vždycky zvládala. *Že bych vyměkla? Panebože, Vanesso, vzpamatuj se, zakřičela jsem na sebe v duchu. Samozřejmě je naprosto normální, že tě Matthewova složka zasáhla, ale ve vězeňském systému takhle uvažovat nemůžeš.* Snad jsem to vnímala jako známku slabosti.

Celou noc jsem se převalovala z boku na bok, trýzněná obrazy, které si nezadaly s tím nejhorším hororovým filmem, dokud jsem se ráno neprobudila pokrytá studeným potem. O tři hodiny později jsem odemkla Matthewovu celu jako normálně.

„Dobré ráno, jak se máte?“ zeptala jsem se jako obvykle zdvořile.

Ospale si promnul oči. „Jo, dobrý, říďo,“ odpověděl.

Část mého já jím pohrdala, ale to jsem mu nikdy nesměla dát najevo. Nesměla jsem dopustit, abych kvůli svým pocitům ztratila profesionální odstup. A navíc jsem ho neměla co soudit. Už byl odsouzen.

Noční můry trvaly několik měsíců. Pokoušela jsem se nespavost zvládnout tím, že jsem si říkala různé „kydy a nesmysly“, však víte, jako Frenchová a Saundersová ve skeči se dvěma starými ženami. Kydy a nesmysly, vzmuž se a dej se dohromady.

A pak jednoho dne noční můry prostě přestaly a já jsem zase mohla spát. Samozřejmě se neztratily úplně; takové hrůzy se jen tak nerozplynou. Přemění se v cosi, co se dnes označuje za posttraumatickou stresovou poruchu. To jsem ale bohužel zjistila až mnohem později.